

Mgr. Daniel Herman
ministr kultury

V Praze dne 4. května 2017
Č.j.: MK 31480/2017 OLP

U s n e s e n í

Jako orgán státní památkové péče příslušný k provedení přezkumného řízení dle § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále též „správní řád“), ve věci přezkoumání pravomocného rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 74500/2016 OPP, sp. zn. MK-S 13678/2015 OPP ze dne 30. 11. 2016 (dále též „přezkoumávané rozhodnutí“), jež nabylo právní moci dne 27. 12. 2016, kterým dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (dále též „zákon č. 20/1987 Sb.“) nebyl za kulturní památku prohlášen soubor „Transgaz“, který sestává z budovy č. p. 325 na pozemku parc. č. 480/2, budovy bez č. p. na pozemku parc. č. 480/3 a budovy č. p. 365 na pozemku parc. č. 491/1, a dále pozemků parc. č. 480/1-5, 480/11, 480/12, 491/1, k. ú. Vinohrady, hl. m. Praha (dále též „objekt“ nebo „soubor Transgaz“), jsem na základě podnětu ze dne 15. 2. 2017, který podal Národní památkový ústav, generální ředitelství, se sídlem Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1, podnětu ze dne 5. 2. 2017 (doplněn podáním ze dne 26. 2. 2017), který podal Klub Za starou Prahu, z.s., se sídlem Mostecká 1, 118 00 Praha 1 a podnětu ze dne 9. 1. 2017 (doplněn podáním ze dne 4. 2. 2017), který podal MUDr. Filip Fencl, Ph.D., nar. 14. 5. 1981, trvale bytem Urbánkova 3349/6, 143 00 Praha 4, a po projednání věci rozkladovou komisí ve smyslu § 95 odst. 6 a § 152 odst. 3 správního řádu rozhodl usnesením

n á s l e d o v n ě :

I.

Z a h a j u j e s e přezkumné řízení dle § 94 a násl. správního řádu ve věci přezkoumání pravomocného rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 74500/2016 OPP, sp. zn. MK-S 13678/2015 OPP ze dne 30. 11. 2016.

Účastníkem přezkumného řízení jsou dle § 95 odst. 4 správního řádu účastníci řízení, v němž bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, kterými jsou společnost Phibell s.r.o., se sídlem Rohanské nábřeží 678/25, 186 00 Praha 8 – Karlín, IČ 242 36 021, a společnost Vinohradská BLDG, a.s., se sídlem Václavské náměstí 815/53, 110 00 Praha 1 - Nové Město, IČ 274 13 799, obě zastoupené Mgr. Karlem Štochlem, bytem Hostomice 300, 267 24 Hostomice, IČ 710 19 472, doručovací adresa Hlubočepská 1156/38b, 152 00 Praha 5 – Hlubočepy. (dále též „účastníci řízení“).

II.

P o z a s t a v u j e s e dle § 95 odst. 5 správního řádu vykonatelnost nebo jiné právní účinky rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 74500/2016 OPP, sp. zn. MK-S 13678/2015 OPP ze dne 30. 11. 2016 tak, že objekt po dobu průběhu přezkumného řízení požívá předběžné památkové ochrany ve smyslu § 3 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb.

III.

V souvislosti se zahájením přezkumného řízení v souladu s § 50 odst. 2 a 3 správního řádu **v y z ý v á m účastníky řízení, aby ve lhůtě dvou měsíců** ode dne doručení tohoto usnesení ve smyslu § 2 odst. 3 a § 94 odst. 4 a 5 správního řádu, písemně vymezili a doložili případná práva, kterých v dobré víře nabyli na základě přezkoumávaného rozhodnutí. Dále, aby sdělili a případně doložili, k jakým stavebně technickým změnám došlo v rámci objektu ode dne 27. 12. 2016, kdy došlo k nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí, které by mohly mít za následek vliv na zachování existence prvků a konstrukcí objektu, které by mohly být nositeli památkových hodnot objektu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb. A konečně se účastníkům řízení umožňuje, aby se ve výše uvedené lhůtě vyjádřili k obsahu podaných podnětů k provedení přezkumného řízení, které se jim zasílají v příloze tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Ze správního spisu byly zjištěny následující podstatné skutečnosti:

Ministerstvo kultury obdrželo podnět Klubu za starou Prahu ze dne 16. 9. 2015, v němž navrhl prohlášení souboru budov Transgaz v ulicích Vinohradská a Římská, Praha 2, za kulturní památku. K podnětu se připojila poradní komise Ministerstva kultury. Ministerstvo podnět vyhodnotilo, shledalo ho důvodným a na jeho základě a na základě doporučení své poradní komise zahájilo správní řízení o prohlášení souboru Transgaz za kulturní památku v rozsahu: budova č. p. 325 na pozemku parc. č. 480/2, budova bez č. p. na pozemku parc. č. 480/3 a budova č. p. 365 na pozemku parc. č. 491/1, a dále pozemky parc. č. 480/1-5, 480/11, 480/12, 491/1, k. ú. Vinohrady, hl. m. Praha.

Klub za starou Prahu ve svém podnětu ze dne 16. 9. 2015 navrhl soubor v rozsahu dvou budov a pozemků: budovy č. p. 325 na pozemku parc. č. 480/2, budovy bez č. p. na pozemku parc. č. 480/3 a pozemků parc. č. 480/1-5 a 480/11-12. „Soubor staveb bývalého Plynárenského dispečinku a Ministerstva paliv a energetiky, situovaný v bloku pod budovou Československého rozhlasu, mezi ulicemi Římská a Vinohradská, vznikl mezi léty 1966-1976 podle projektu Ivo Loose, Jindřicha Malátka, Jana Eisenreicha a Václava Aulického. Komplex tvoří tři stavby, zasazené do architektonicky ztvárněného parteru, jehož součástí je fontána při jihozápadní hraně pozemku. Rozdílná forma budov sleduje jejich různé náplně, komplex nicméně sjednocuje brutalistní pojetí hmot i prostoru, doplněné výrazně technicistními prvky.“ K popisu a stavební historii areálu uvádí:

„Budovy bývalého Centrálního dispečinku tranzitního plynovodu a Ministerstva paliv a energetiky jsou situovány na exponované ploše při ústí Vinohradské třídy, pod budovou Českého rozhlasu, poblíž budovy bývalého Federálního shromáždění. Tento kontext, tedy návaznost na frekventovanou Severo-jihní magistrálu (tehdy v projektu), stejně jako plánovaná funkce staveb, spoluurčily jejich podobu. Z prvotní architektonicko-urbanistické

soutěže r. 1965 vyšla kompozice původně tří výškových administrativních budov při Římské ulici, směrem k Vinohradské doplněná patrovou hmotou, tvořící vhodné vyústění do Vinohradské ulice. Po roce 1970 byla tato koncepce nově rozpracována pro potřeby řídicího centra právě budovaného mezinárodního plynovodu nově ustaveným autorským týmem Aulický-Eisenreich-Loos-Malátek. Základní hmotové rozvržení zůstalo nezměněno: při Římské ulici zůstaly v novém projektu dvě výškové administrativní budovy, telemetrická řídicí ústředna byla vložena do snížené hmoty při Vinohradské a celý areál v mírně se svažujícím terénu byl prokomponován systémem teras, ramp a schodišť, který vytvořil urbanistickou krajinu pro solitérní objekty. Základní terén je tak vzhledem k Vinohradské třídě zvýšen o jedno podlaží. Z této úrovně se do Vinohradské ulice vysouvá obdélná deska budovy ústředny dispečinku, opatřená funkčním izolačním pláštěm proti hluku a vibracím (pod objekty jsou vedeny železniční tunely), vytvořeným z běžně dostupných žulových dlažebních kostek. Tento hmotný plochý kvádr je díky důmyslné konstrukci Juraje Kozáka kotven pouze ve čtyřech bodech (opět z důvodu ochrany výpočetní techniky proti vibracím) a z ulice může být podložen pouze křehkým proskleným válcem (dnes Zákaznické centrum VZP), který již byl součástí jinak volného komerčního parteru Vinohradské třídy. Působivý efekt levitace je umocněn hlavním přístupovým schodištěm na horní terasu, které prochází pod zadní stěnou této desky a ústí do další otevřené piazzety před administrativními budovami. Administrativní budovy tvoří dva vztyčené hranoly čtvercového půdorysu, jejichž výška byla s ohledem na Národní muzeum regulována na devět pater (necelých 34 metrů). Nosná konstrukce s jediným středovým pilířem a nízkou výškou stropu vystupuje do fasády osmi obvodovými pilíři. Byla vyrobena z Atmofixu, stejně jako opláštění vrchních pater kanceláří. Zbytek pláště tvoří zavěšená fasáda z reflexního skla. Z kontrastu tíhy a lehkosti tak znovu vzniká efekt břemene, zavěšeného ve výškách. Nedílnou součástí hodnoty areálu je architektonické ztvárnění prostoru v okolí budov. Stylově příznačné je jeho dvouúrovňové řešení s propojením schodišti a rampami. Při té příležitosti bylo invenčně využito ilustrativního prvku plynovodních potrubí namísto zábradlí. Stejně potrubí vytváří tunelové spojení všech tří budov, vedené v úrovni prvního patra. Prostory před budovami jsou ponechány jako volné piazzety, zadní část při Římské ulici je ponechána pro technologické zázemí, oddělené sochařsky ztvárněnými zídkami, zatímco exponované nároží zaujímá zahlobená fontána (bohužel dnes nefunkční a nekompletní). Jejím autorem je Ivo Loos. Architektonické pojetí celého areálu jedinečným způsobem spojuje osobní styly jednotlivých spoluautorů; vkladem Loose a Malátka je estetizovaná poloha brutalismu, který Aulický i Eisenreich dotvořili ve stylu high-tech a počínající postmoderny. V podobně syntetizujícím duchu, ač oproti lapidárnosti exteriéru s větší barevnou i tvarovou živostí, byly navrženy i interiéry, na kterých se podíleli především Ivo Loos, Jan Fišer a Josef Vrana. Do dnešních dnů se bohužel dochovaly jen některé detaily (schodiště, zábradlí, obklady, podhledy).“

Podnět byl doplněn podáním Klubu za starou Prahu ze dne 14. 12. 2015 a 23. 6. 2016, kde soubor hodnotí jako „vynikající ukázkou stylově syntetické architektury 70. let, spojující prvky brutalismu, technicismu i postmoderny, ale také na našem území ojedinělou realizací postmoderního urbanismu.“

Poradní komise Ministerstva kultury na svém 6. jednání 5. 2. 2016 doporučila řízení o prohlášení budovy za kulturní památku zahájit: „Komise po dlouhé odborné diskusi dospěla k jednoznačnému doporučení, aby se navržený areál stal kulturní památkou. Uvedený areál představuje zcela výjimečné a přelomové dílo 70. let, a to jak z architektonického, tak konstrukčního hlediska, které v případě řídicího centra (dispečinku) determinovala technologie výpočetní techniky. Technologie spjaté s funkcí areálu se analogicky promítají do architektonických detailů, balancujících na pomezí brutalistní a technicistní architektury. Hodnota souboru, odrážejícího dobový stylový pluralismus, dále spočívá v řešení veřejného

prostoru, který architekti koncipovali jako soustavu víceúrovňových piazzet. Logickou součástí architektonické kompozice je také budova někdejší Světové odborové federace, která by měla být zahrnuta do návrhu.“

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hl. městě Praze, ve svém odborném stanovisku ze dne 26. 11. 2015, NPÚ-311/80281/2015, nedoporučil prohlášení souboru za kulturní památku. Konkrétně uvádí, že areál představuje „ojedinělou realizaci ve stylu hi-tech v České republice. Budovu dispečinku (řídícího centra) lze posuzovat také jako památku technickou, neboť její neobvyklá forma je dána specifickou funkcí a potřebami někdejší výpočetní techniky. Jedná se ale o torzo původní nedotažené urbanistické myšlenky solitérních objektů ve volném prostoru, který měl být vytvořen kolem severojižní magistrály. Areál se nachází na území památkové zóny Vinohrady, Žižkov, Vršovice.“ Dále stanovisko odkazuje na své vyjádření ze dne 26. 10. 2015, č. j. NPÚ-311/72109/2015, ve kterém připustilo demolici areálu a stanovilo podmínky. Toto vyjádření v odůvodnění uvádí: „Vzhledem k rozvoji automobilové dopravy vznikaly již od třicátých let 20. století plány na změnu dopravního i prostorového řešení území kolem Národního Muzea, které počítalo i s bouráním stávající zástavby. Tyto tendence pokračovaly i za II. světové války a tehdy vznikla myšlenka severojižní magistrály, podzemní dráhy a mostu přes Nuselské údolí. Ta byla dále rozvinuta v 60. letech jako severojižní dopravní průtah, předpokládající vedení tří magistrál a dvou západovýchodních tangent formou roštového systému a především rozsáhlou demolicí několika desítek bloků domů v koridoru zasahujícím pruh území zhruba mezi Krakovskou až Balbínovou a Londýnskou ulicemi. Realizován byl v letech 1973 – 1980, vzhledem k rozhodnutí o změně systému na 3 městské okruhy a 9 radiál (ZÁKOS, 1974), již jen jako torzo původní koncepce, s provizoriem (definitivním) v podobě dvou povrchových větví od hlavního nádraží (v Sokolské a Legerově). Trasa magistrály byla integrována do stávající sítě ulic a v nároží areálu tak zůstal dům „Nad Museem“, se kterým původní koncepce nepočítala. Později byl areál, který měl navazovat na volný prostor, zakryt novou zástavbou mezi ulicemi Rubešovou a Legerovou. Širší urbanistický záměr vložení výrazných solitérů jako symbolů nové doby, umístěných v zelených plochách podél trasy, vedené po estakádě, zůstal rovněž torzem a jeho nejvýraznější zrealizované části – budova centrálního dispečinku Na Bojišti, areál Transgasu, budova Federálního shromáždění a budova bývalého RP Na Florenci, dnes nahrazená areálem Florentina, byly zcela vyťaté z územních, historicky vzniklých urbanistických souvislostí. Přestože se jedná o budovy s nespornými architektonickými kvalitami, propisují se negativně (včetně areálu Florentina, který hmotově nijak nenapravit situaci nastolenou výstavbou RP) do blízkých i dálkových pohledů. (...) Budovy navržené k demolici jsou, v souladu s architektonickým stylem, ve kterém jsou provedeny, výrazně dominantní a záměrně působí ohromující jednoznačností. Vytvářejí zapamatovatelný obraz stavby s jasně zvýrazněnou konstrukcí a vyjádřením materiálu. Jedná se o prostorově velkorysou architekturu s kvalitním detailem, zmiňovanou i v literatuře (např. 20. století české architektury – R. Sedláková, P. Frič). Jako celek však dotčený areál nevytváří městotvorné prostředí a hmotově i měřítkem poškozují prostředí městské památkové zóny. Vzhledem k tomu, že je pouze torzem původní, nedotažené myšlenky – vložení výrazných solitérních staveb do městské struktury, zůstal nesourodým uskupením, vymykajícím se z historicky utvářené blokové zástavby. Původně dominantní funkce, pro kterou byl postaven, již neexistuje a tak ani parter, který je vlivem výškového utváření obtížně přístupný z navazujících ulic, neplní svou funkci. V kontextu doby svého vzniku, jejímž je areál dokladem, nebral ve snaze o monumentalitu a zviditelnění ohledy na souvislosti historického vývoje lokality a na její měřítko. Oba administrativní objekty se díky své výšce propály negativně nejen do blízkých pohledů při nároží Římské a Rubešovy ulice, ale, přes částečné zakrytí pozdější zástavbou ve směru od Václavského náměstí, i do dálkových pohledů, a to především z prostoru zóny – ze Španělské ulice a z prostoru Pražské památkové rezervace – při křížení ulic Vinohradské a Legerovy a od budovy

Hlavního nádraží. Objekty navržené k demolici jsou výrazným projevem architektonické dobové produkce 70. let 20. století. Podmínky sledují zdokumentování objektů, zachování hodnotných uměleckořemeslných prvků a ochranu okolních, plošně památkově chráněných budov. (...) Návrh nového využití území je naopak příležitostí pro rehabilitaci lokality, kterou by měla nová zástavba kultivovat a nenásilně se do ní měřítkem i v detailu začlenit.“

Účastníci řízení byli o zahájení řízení vyrozuměni podle § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. dopisem Ministerstva kultury ze dne 16. 3. 2016, č. j. MK 19712/2016 OPP. V souladu s doporučením poradní komise ministerstva byla do souboru zahrnuta i navazující budova původně Světové odborové federace, č. p. 365 na pozemku parc. č. 491/1 spolu s pozemkem, na němž stojí. Jde o budovu na úzkém obdélném půdoryse při štítové zdi budovy Rozhlasu, tvořenou žbt. skeletem a skleněnou fasádou, odstupňovanou po patrech nejprve předstupující, od 4. patra ustupující. Plášť budovy je tvořen vnějšími bodově uchycenými reflexními skly.

V řízení se vyjádřil dle § 3 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. Magistrát hlavního města Prahy, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, v dopise ze dne 28. 4. 2016, č. j. MHMP 752180/2016. V něm nedoporučuje prohlášení souboru za kulturní památku a uvádí, že posoudil kladně návrh na odstranění budovy č. p. 325 na pozemku parc. č. 480/2 a budovy bez č. p. na pozemku parc. č. 480/3 ve vydaných závazných stanoviscích, především v závazném stanovisku č. j. S-MHMP 1629705/2015 ze dne 30. 10. 2015 a uvádí, že ačkoli toto stanovisko nebylo vydáno pro účely prohlášení dotčených nemovitostí za kulturní památku, zabývá se i kulturně historickou a památkovou hodnotou ve shodě s vyjádřením NPÚ. Konkrétně uvádí: „MHMP OPP a NPÚ ÚOP PR zde jasně a podrobně prokázaly, že hodnota dotčených nemovitostí není ani taková, aby bylo nutné v rámci existující územní památkové ochrany (památková zóna) trvat na jejich zachování.“ Dále stanovisko rozvádí: „Dotčené nemovitosti jsou projevem dobového architektonického a urbanistického pojetí výstavby ze 70. let 20. století. Jako takové jistě mají místo v rámci životní tvůrčí dráhy jejich autorů (V. Aulický, J. Eisenreich, I. Loos aj. Malátek) i vypovídající dokumentární hodnotu. Takovou hodnotu má však přísně vzato každá stavba a skutečnost, že je určitá stavba dokladem autorského vývoje či dobového stavu architektury a stavitelství, sama o sobě nezakládá důvod pro její prohlášení za kulturní památku. Dle platného zákona musí splňovat i kategorii významnosti. A tu dotčené stavby v kontextu území, kde se nacházejí, nespĺňují. V kontextu mimořádně cenného a panoramaticky exponovaného území na rozhraní dvou významných památkově chráněných území, Pražské památkové rezervace a Památkové zóny Vinohrady, Žižkov, Vršovice, jsou zřetelnou urbanistickou i architektonickou závadou. Jejich základní prostorová koncepce i hmotová kompozice nerespektují pro území typickou blokovou zástavbu ani stabilizované výškové hladiny. Vytváří tak akontextuální komplex solitérních staveb, který rozrušuje typickou a jednoznačně patrnou hmotově prostorovou blokovou zástavbu Vinohrad, která je jednu z hodnot, pro niž byla tato historizující čtvrť prohlášena památkovou zónou. Komplex staveb se negativně propisuje i do panoramatických pohledů, kde jeho budovy konkurují blízkému Národnímu muzeu, které je dominantou celoměstského významu. Ze solitérního konceptu převýšených budov se vymyká pouze budova dnešního Unimexu, čp. 365 na pozemku parc. č. 491/1, která se přimyká přímo k budově Československého rozhlasu a dotváří svou úzkou boční fasádou uliční frontu Vinohradské třídy. I tato méně nápadná budova je však značně akontextuální, neboť je orientována průčelím do vnitrobloku a do jedné z nejvýznamnějších vinohradských ulic se otáčí boční fasádou. Urbanistická koncepce, na jejímž základě stavby vznikly, byla vědomým pokusem předcházející socialistické éry vytvořit okolo severojižní magistrály sérii novodobých dominant a měla rovněž ideologický podtext ve snaze potlačit či „překonat“ charakteristickou zástavbu ze staršího období. Širší urbanistický záměr nové výstavby sousedící či blízce související se severojižní magistrálou spočíval ve vložení tvarově

výrazných solitérů jako symbolů nové doby do historické blokové struktury. Základní koncept řešení byl přitom prioritně zaměřen na radikální dopravní řešení, v tomto případě severojižní magistrálu, protínající historické město, nikoliv na vlastní urbánní kompozici území, jímž tato dopravní stavba procházela. Z rozsáhlého záměru byla realizována pouze část v lokalitách Na Bojišti, dotčený areál Transgazu, budova Federálního shromáždění či budova bývalého Rudého práva Na Florenci (odstraněno, nahrazeno novostavbou Florentina). Tyto stavby byly záměrně komponovány vzhledem k magistrále, tedy dopravní stavbě či dopravnímu spojení, a doslova „šly napříč“ dosavadní urbanistickou strukturou. Tímto svým pojetím jakéhosi „architektonického lemu“ dopravní stavby zcela pochopitelně narušily historicky vzniklé urbanistické souvislosti a vazby ve všech územích, jichž se tato ad hoc naplánovaná zástavba dotkla. Různé měřítko, tvar, materiál i celkové uspořádání dotčených objektů bývalého Transgazu vnáší do vinohradské blokové struktury neuspořádanost a neklid a ani prostranství mezi objekty se kvůli různým výškovým úrovním nestalo reálně využívaným veřejným prostorem. Jakkoliv se možnost dotvořit blok nabízela, nebyla vědomě využita, neboť vycházela z modernistické představy kompozice oddělených komponovaných solitérních staveb, jak je ostatně pro dobové architektonické a urbanistické cítění příznačné. Velmi problematické se jeví zejména kompoziční a výškové dominanty tohoto souboru: oba věžové administrativní objekty. Ty jsou svými rozměry a proporcemi stavbami, které jsou historickému prostředí zcela cizorodé. Ani budova čp. 365, propisující se úzkou boční fasádou do Vinohradské ulice, však není natolik originálním nebo kontextuálním dílem, aby byla pro své kvality prohlášena za kulturní památku. Stavby nejsou rovněž dochovány komplexně, dobové interiéry vesměs zanikly. Upravovány, byť se značným ohledem na původní řešení, byly i jejich fasádní pláště. Do jisté míry jsou tak stavby navrženy na prohlášení za kulturní památku pouhou slupkou původního řešení.“

Na žádost Ministerstva kultury se věcí zabývala i Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. pol. 20. století, při generálním ředitelství NPÚ, která doporučila prohlášení souboru. V dopisu ze dne 15. 8. 2016, č. j. NPÚ-310/50270/2016, kde se uvádí „Areál představuje značně ojedinělý příklad pokusu moderních architektů ztvárnit část vnitřního města moderním tvaroslovím, ale tak, aby přitom bylo dosaženo hodnot typických pro rostlé město. Z tohoto hlediska má areál velmi málo domácích obdob a zaujímá tedy důležité místo v dějinách poválečného československého urbanismu. Část tradičního vinohradského bloku, jehož obvod dnes vyznačují budovy Českého rozhlasu a nové obytné a kancelářské stavby naproti Národnímu muzeu, si architekti představili jako terasovitou mikrokrajinu, z níž vystupují rozmanitě členěné budovy pro provoz dispečinku a odborovou federaci. Vizi živého a zalidněného prostoru, kam budou pasanti chodit do restaurace na terasách nebo do obchodů po celém areálu, zmařil fakt, že od vnitřního města Transgaz oddělilo rameno Severojižní magistrály, přesto nemá takový pokus o nový, ač historii inspirovaný typ městského prostoru v centru Prahy žádnou rovnocennou obdobu.“

Účastníci řízení byli dopisem Ministerstva kultury ze dne 12. 9. 2016 v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu informováni o tom, že již byly shromážděny všechny podklady pro rozhodnutí a byli vyzváni, aby se vyjádřili jak k nim, tak ke způsobu jejich zjištění, případně navrhl jejich doplnění v zákonem stanovené lhůtě. Této možnosti využili, dne 23. 9. 2016 se jejich zástupce seznámil se spisem.

Účastníci řízení vyjádřili svůj nesouhlas s prohlášením již v dopise ze dne 25. 12. 2016, 17. 12. 2015 a 29. 6. 2016, kde informují o svém záměru na místě areálu postavit novostavby, které by rehabilitovaly urbanistickou strukturu území. Rovněž zaslali řadu vyjádření k tomuto záměru, která nahrazení souboru novostavbami podporuje: od doc. Ing. Arch. Jakuba Ciglera, ing. Arch. Zdeňka Lukeše, Doc. Ing. Arch. Pavla Halíka, CSc, Prof.

Ing. Arch. Martina Rajniše, Mgr. Patrika Líbala, Prof. Ing. Arch. Vladimíra Šlapety, Mgr. Věry Müllerové, Ing. Arch. Evy Jiříčné, PhDr. Josefa Holečka, vyjádření NPÚ č. j. NPÚ 311/72/109/2015 a text závazného stanoviska OPP HMP č.j. 1894248/2015.

Své závěrečné vyjádření zaslali účastníci řízení v dopise ze dne 6. 10. 2016. V něm opětně poukazují na výše uvedená stanoviska NPÚ a OPP MHMP, vydaná k záměru novostaveb na místě stávajícího areálu, dále k nižší míře autenticity staveb a především k urbanistické kompozici: „Navrhované stavby nevznikaly jako většina staveb z období normalizace v proluce (například obchodní dům Kotva nebo Máj), ale na základě demolice starší urbánní struktury. Expresivní tvarové řešení tak bylo vykoupeno drastickým úbytkem památkových hodnot. Základní prostorově-hmotová kompozice areálu Transgasu nerespektuje pro území typickou blokovou zástavbu Vinohrad ani výškové hladiny. Výrazně se uplatňuje v panoramatických pohledech, kde konkuruje Národnímu muzeu. Heterogenní měřítko, tvar, materiál i celkové uspořádání dotčených objektů vnáší do blokové struktury neuspořádanost a neklid. Pojetí celého souboru vychází z dobové brutalistické představy vědomě akontextuální abstraktní kompozice soliterních staveb, jak je pro brutalistické architektonické a urbanistické cítění příznačné.“ K technickému řešení staveb souboru dopis uvádí: „Ani technické či technicko-konstrukční řešení budov nezakládá důvod pro jejich prohlášení za kulturní památku, a to především pro reálně nikterak velké rozpony těchto staveb. Není známo, že by konstrukční řešení těchto budov byla dávána za příklad jinde než v oponovaném vyjádření a byla publikována. V případě slohového charakteru a estetického výrazu mohou být hodnoty (znovu)objeveny po letech. Technická řešení jsou však zpravidla zaznamenávána a popularizována ihned. Dovolíme si uvést dva příklady technického řešení, které podle našeho názoru nejsou unikátní a vlastně ani příliš funkční. Z toho důvodu nevytvořila opakování hodný vzor pro jiné realizace. V textu navrhovatelů bylo v minulosti vícekrát zmíněno, že stavba dispečinku unikátně řeší ochranu proti vibracím. Ochrana spočívala ve vytvoření kvádrů (někdy též navrhovateli nazývaného „levitujícího kamenného květu“) podepřeného pouze ve 4 bodech, osazených mostními ložisky. To je v mostním inženýrství používané řešení, které sice řeší ochranu proti vibracím v místě tehdejšího sálového počítače, nicméně naopak znásobuje problém koncentrace zatížení (reakcí) do tunelové klenby. To je patrně i důvod, proč v tunelu začalo docházet vlivem poškození hydroizolace tunelu k průsakům. Alternativním a spolehlivějším řešením mohlo být podepření ve více bodech, se stejnými mostními ložisky, nebo přes pružnou gumovou vložku do zdvojené základové desky. Napětí ze stavby by se tak výrazně snížilo a odlehčilo namáhané tunelové konstrukci. Ochrana proti vibracím naopak vůbec není řešena ve věžové části, při průjezdu vlaků tunelem je v nižších podlažích tento jev (otřesy, hluk) velice patrný a nepříjemný. Dalším rozporuplným příkladem je vychvalovaná nosná superkonstrukce věžové části, kterou lze nazvat „unikátní“ snad jen proto, že je tak zásadně nevyhovující pro daný účel, že nikdo rozumný to už raději na jiných stavbách neopakoval. Flexibilitu moderních kanceláří lze zajistit i jinak než vysoce tepelně vodivými neizolovanými ocelovými Vierendelovými nosníky na výšku typického podlaží, vytaženými skrz zasklení mimo obvodový plášť na v exteriéru umístěné svislé ocelové sloupy. Toto řešení totiž přináší neřešitelné detaily, masivní úniky tepla, problém kondenzace, špatné mikroklima v kancelářích, nevhodné využívání zdrojů energie a v neposlední řadě zbytečné zatížení konstrukce vlivem střídání teplot. Dle dostupných archivních údajů se s tímto problémem snažil tehdejší vlastník, federální ministerstvo paliv a energetiky, něco dělat, ale bezvysledně.“

Na základě vyhodnocení shromážděných podkladů vydalo Ministerstvo kultury přezkoumávané rozhodnutí č.j. MK 74500/2016 OPP, sp. zn. MK-S 13678/2015 OPP ze dne

30. 11. 2016 (právní moci nabylo dne 27. 12. 2016), kterým dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb. neprohlásilo soubor Transgaz za kulturní památku, což odůvodnilo takto:

„Během hodnocení Ministerstvo kultury konstatovalo, že jde vskutku o neobvyklé dílo architektury 70. let v Čechách, které odráží dobový stylový pluralismus. S tímto odůvodněním ostatně bylo řízení o prohlášení souboru zahájeno. Po prozkoumání všech dalších aspektů památkové hodnoty souboru ovšem je zjevné, že zastánci prohlášení souboru z řad odborné veřejnosti přehlíží zjevné nedostatky souboru, jež nejsou zaviněny jeho tvůrci (architekti Loos, Malátek a Aulický), nýbrž nekontextuálním uvažováním urbanismu 60. – 70. let. Spočívají především v jeho urbanistickém začlenění (či spíše nezačlenění) do organismu města. Zopakujme zde, co vedlo k dnešní podobě souboru: původní koncepce areálu vycházela z projektu II. etapy Severojižní magistrály, která měla být vedena po estakádě v širokém pruhu nad Muzeem. Řada městských bloků až k Nuselskému mostu měla být zbourána a měla být nahrazena výstavbou nových solitérních budov podél celé trasy. Tomuto záměru měl být obětován i architektonicky hodnotný funkcionalistický činžovní dům na Vinohradské č. p. 343 (tzv. Žáček). Na tuto urbanistickou vizi navazoval původní projekt administrativního centra pro pražské plynárny arch. Loose a Malátka z roku 1966. V roce 1967 byl spuštěn do provozu plynovod „Bratrství“, kterým přes do ČSSR začal proudit sovětský zemní plyn. Na spuštění navazovala výstavba tranzitního plynovodu, kdy se ČSSR stalo přepravcem sovětského plynu do tehdejšího západního Německa a v této souvislosti došlo ke změně určení areálu pro účely ústředního dispečinku tranzitního plynovodu (Transgaz), s kanceláři pro ministerstvo paliv a energetiky a budovou Světové odborové federace, který do základní kompozice zapojil i stavbu s dvojicí věží z Loosova a Malátkova původního návrhu. Projekt byl zamýšlen jako „živá pěší křižovatka“, s dvouúrovňovým obchodním parterem, která měla být přístupná ze široké plochy pod estakádou. První změnou urbanistického konceptu tedy byla změna využití – z dispečinku pražských plynáren na dispečink tranzitního plynovodu, sídlo ministerstva paliv a energetiky a pobočky Světové odborové federace, nesoucí s sebou důraz na reprezentaci. Areál měl být otevřen směrem ke křižovatce Legerova a Vinohradská, s tím, že Vinohradská třída měla být pěší zónou, osázenou alejemi stromů. Další významnou změnou konceptu byla skutečnost, že byl opuštěn koncept umístění magistrály na estakádě, který by zničil řadu hodnotných bloků obytných budov. Architektonicky hodnotný dům Vinohradská 343 byl tedy zachován, ale areál Transgazu na něj nijak nenavazuje, neboť od počátku počítal s jeho zbořením, byl komponován jako pohledově i provozně otevřený směrem ke křižovatce Legerova – Vinohradská, což se nikdy nenaplnilo. Poslední významnou změnou je novostavba budovy z 90. let na trojúhelníkovém půdoryse mezi ulicemi Rubešova a Legerova, která definitivně pohledově oddělila areál, jenž měl být základní pohledovou dominantou od magistrály, jedním z významných článků volného řetězce novostaveb podél magistrály. Areál se stal pro své okolí téměř uzavřeným světem bez živého dění. Doc. Halík ve svém vyjádření výstižně charakterizuje problematičnost urbanistického řešení areálu: „Co se týká architektonické hodnoty staveb, byla na svou dobu dobrá. Projektovali je tehdy mladí architekti Malátek, Loos, Aulický, inspirovaní anglickým brutalismem. Podléhali, jak bylo v 60. letech zvykem nejen u nás, ale v celé Evropě, antiurbanistickému konceptu, to znamená, že odmítali systém tradiční blokové zástavby, na jehož principech byly Královské Vinohrady a ostatní pražské čtvrtě postaveny. Nahrazovali ji samostatnými stavebními tělesy, což odpovídalo programu funkcionalistické moderny, jakoby jejich výstavba neprobíhala v srdci velkoměsta, ale na zelené louce. V tomto urbanistickém kontextu spočívá dnes jejich slabina, takže v současných ekonomických podmínkách i v podmínkách velkoměstského provozu začíná jejich funkční a urbanistická hodnota upadat.“ Pohled Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. pol. 20. století je nepřesvědčující, vykazuje zúžení, dané specializací na určitý dobový výsek, kdy se komise nevypořádává se slabínami areálu. Hodnoty „typické pro rostlé město“

(jak uvádí komise) v areálu nenajdeme, naopak, monumentální stavby spolu s množstvím terénních bariér odrazují od oživení a zalidnění parteru. Skutečnost je taková, že Vinohradská třída, ačkoli je rovněž oddělena Severojižní magistrálou od vnitřního města a je nadto plně frekventovaná automobilovým a tramvajovým provozem, přesto pulzuje peším životem města, parter je plný obchodů a restaurací, s výjimkou areálu Transgaz, který je typickým produktem urbanismu 60.-70. let 20. století. Tehdy se pohlíželo na architekturu století 19. jako na méně hodnotnou a prosazovaly se všude ve světě vize radikálních „moderních“ vstupů architektury do zastavěného prostředí bez snahy o kontextuální provázanost. V tomto konkrétně řešeném místě byla podle těchto principů radikální intervence projektována nejen severojižní magistrála, ale i přestavby a nástavby budovy plodinové burzy pro potřeby Národního shromáždění (inspirovaná pravděpodobně budovou FBI ve Washingtonu), v těsném sousedství historických budov Národního muzea a Státní opery, které se staly pouhou kulisou výhledů z novostavby. Na tyto urbanistické chyby navazuje areál Transgaz, nemírní je, nýbrž se snaží potvrdit jejich oprávněnost. Jde o urbanistické postupy, které jsou dávno překonané, neboť neosvědčily svou životaschopnost. Nadhodnocení urbanistických kvalit souboru v některých shromážděných podkladech jsou zjevné i v návrhu KZSP, který dokonce hovoří o „ojedinělé realizaci postmoderního urbanismu“, aniž by toto tvrzení doložil. Dodáváme, že pojem „postmoderna“ byl poprvé publikován v roce 1979 v knize Jeana-Françoise Lyotarda O postmodernismu, do architektury byl zaveden v letech 80. a vyznačuje se eklektickým využitím starších stylových forem, ty bychom ovšem v areálu Transgaz hledali marně. Dále se ministerstvo zamýšlelo nad hodnotami architektonického, konstrukčního a technického řešení. Je nesporné, že architektonicky nejzajímavějším je ztvárnění budovy, určené pro provoz počítače, tedy prostřední budovy ve tvaru kvádrů na mohutné betonové podnoži, který svou hmotovou kompozicí vědomě navazuje na kvádr nástavby budovy Národního shromáždění, nyní Národního muzea. Drobný detail žulových kostek zasazených do betonového pláště kvádrů budově nejen přidává potřebnou hmotnost (z hlediska nežádoucích vibrací počítačových sálů), zároveň dává drobný detail fasádám objemově monumentální stavby. Budova pro Světovou odborovou federaci vyznívá ve svém „útlosti“ a prosklení velmi odhmotněně a svojí elegancí navazuje plynule na kontext Vinohradské třídy. Vtipnost nepostrádají ani prvky, upomínající na trouby plynovodu – tedy roury, v nichž jsou umístěny spojující chodby dvou budov a zábradlí veřejného prostoru piazzety. Toto odlehčení a hravost však nepostačují k zapojení areálu do okolního života. Samotné piazzety se svými mnoha výškovými úrovněmi a řadou schodišť tvoří nepřívznivou bariéru pro pěší, prostor nevybízí k zastavení, ale ani k prostému průchodu. Konstrukčním a technickým řešením vyniká především budova pro počítače. Toto řešení je důmyslné, zároveň však i značně riskantní, jak podrobně uvádí účastník řízení výše. Z výše uvedených důvodů Ministerstvo kultury dospělo k závěru, že architektonické kvality souboru nevyvažují jeho závažné urbanistické nedostatky. Proto předmětný soubor nesplňuje podmínky pro prohlášení věci za kulturní památku ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 20/1987 Sb.“

Výše citované rozhodnutí Ministerstva kultury bylo následně napadeno podněty k provedení přezkumného řízení. Konkrétně se jedná o podnět ze dne 15. 2. 2017, který podal Národní památkový ústav, generální ředitelství, dále podnět ze dne 5. 2. 2017 (doplňněn podáním ze dne 26. 2. 2017), který podal Klub Za starou Prahu, z.s. a podnět ze dne 9. 1. 2017 (doplňněn podáním ze dne 4. 2. 2017), který podal MUDr. Filip Fencl, Ph.D.

Národní památkový ústav, generální ředitelství (dále též „NPÚ GR“), v podnětu ze dne 15. 2. 2017 uvádí následující:

„NPÚ GR se obrací na pana ministra s žádostí o zahájení přezkumného řízení podle § 95 a násl. správního řádu, neboť lze mít důvodně za to, že rozhodnutí ministerstva ve věci

neprohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku bylo vydáno v rozporu s právními předpisy. NPÚ GŘ spatřuje v postupu ministerstva porušení základních zásad činnosti správního orgánu stanovených § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu, podle kterých je správní orgán povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, dbát, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu. V odůvodnění rozhodnutí ministerstvo důsledně neuvedlo podklady pro vydání rozhodnutí ani úvahy, kterými se řídilo při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, jak stanovuje § 68 odst. 3 správního řádu. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že ministerstvo nezjistilo všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu v rozporu s § 50 odst. 3 správního řádu. Ministerstvo nezjistilo současný stav poznání kulturně historických hodnot souboru budov Transgaz. Nevěnovalo náležitou pozornost stanovisku Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století, působící jako poradní orgán generální ředitelky Národního památkového ústavu, ačkoli si toto odborné stanovisko v průběhu správního řízení samo vyžádalo. Ministerstvo v odůvodnění svého rozhodnutí neuvedlo tento podstatný podklad pro rozhodnutí v náležitém rozsahu, ani úvahy, kterými se řídilo při jeho hodnocení. V odůvodnění rozhodnutí o neprohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku nejsou uvedeny následující podstatné části stanoviska Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století.

„Soubor objektů, označovaný souhrnně jako areál „Transgaz“... považujeme za příklad mimořádně kvalitní brutalistní architektury u nás, dochovaný s vysokou mírou autenticity a nemající v České republice mnoho obdob, a jako takový za hodný památkové ochrany. Níže uvádíme výčet hlavních ochrany hodných památkových hodnot, které jsme v areálu shledali a které nás vedou k uvedenému závěru.

1. Hodnota urbanistického řešení - Areál Transgaz, dokončený v roce 1978, se dnes skládá z patrové budovy pro obří počítač při Vinohradské třídě, ze dvou šestipatrových věžových kancelářských budov při Římské ulici a z úzké sedmipatrové budovy SOF přičleněné ke štítovým zdím bloku Českého rozhlasu. Původní návrh vzešel z architektonické soutěže již v roce 1965 (autoři Ivo Loos a Jindřich Malátek), realizován byl v 70. letech po redukci programu upravený návrh stejného autorského týmu, doplněného o architektky Václava Aulického a Jiřího Eisenreicha.... Připomínáme, že areál se nachází v urbanisticky složité oblasti, definované na jedné straně blokovým urbanistickým zastavovacím schématem Vinohrad 19. století, zároveň však také fenoménem železnice a hlavního nádraží, monumentální stavbou Národního muzea a brutalistní stavbou Federálního shromáždění, představující, podobně jako areál Transgazu, vrchol brutalistní architektury v Praze. Areál tvoří záměrný předěl mezi blokovou zástavbou Vinohrad, rozvolněnou monumentalitou Federálního shromáždění a Národního muzea a volným prostorem magistrály i nad železničními tunely naproti – trojice budov tak v souhrnu nedělitelně zhmotňuje zároveň uzavření bloku, impozantní modernistický solitér i dobově poplatné skleněné dvouvěží. V tomto ohledu se situace ani přes nerealizovaný koncept dvouúrovňové magistrály a velkorysého veřejného prostoru od sedmdesátých let dodnes nezměnila. V tomto kontextu vynívá způsob doplnění bloku Transgazem jako pozoruhodně invenční a osobitý. Pro blok totiž může být v některých případech důležitější ne jeho důsledné fyzické vyplnění stavebním objemem, ale pouze jeho vymezení jako jasného abstraktního urbánního prostoru.

2. Hodnoty architektonického řešení a stylového ztvárnění - Z architektonického pohledu patří soubor Transgaz k těm několika ojedinělým, u nichž zvítězil osobitý pohled a úsilí autorů, tj. u kterých se podařilo vymanit z okovů centrálně řízeného hospodářství a vytvořit nezaměnitelnou architekturu - ať už v urbanistickém měřítku (viz výše), v unikátním konstrukčním řešení, autorsky spjatém se sousední památkově chráněnou budovou

Federálního shromáždění (viz statik Kozák) a především ve výrazu exteriérů a interiérů. Areál představuje architektonicky silný a odlišný projev, typický pro 2. polovinu 60. a následná 70. léta, příznačný svým technicistním a brutalistním výrazovým slovníkem. Výraz zřetelně autorsky interpretuje náplň i konstrukci (přiznaná nosná struktura, motiv „rovnováhy“ nad tunely, opakující se motiv „potrubí“ atd.) a harmonicky je spojuje s aktuálním konceptem pozdního modernismu (revidovaný mezinárodní styl, resp. „česky humanizovaný“ brutalismus, s větším důrazem na lidské měřítko, výtvarnost, materiál a technicistní detaily). V mnoha částech areálu Transgaz se tak setkáváme s nezvyklými architektonickými i konstrukčními řešeními (využití kovových trub k vytvoření specifických architektonických prvků (zábradlí, přechod z jednoho objektu do druhého), závěsových fasád rytmizovaných kovovými nosníky, oplechování horních podlaží věžových objektů, skleněných fasád bočního křídla nebo betonových prvků (kašna)), která v tehdejší české architektuře nemají zřetelný protějšek a jsou velmi kvalitně a zajímavě ztvárněna v působivé objemové konfiguraci. Areál ve výsledném estetickém účinku propojuje drsný brutalismus s technicistní estetikou a soubor budov působí celistvě. U věžových kancelářských budov kladli architekti důraz na hmotu jejich ocelových skeletů a na plastické tvarování jejich kovových korun. V nízkém objektu centrálního počítače, obloženého kamennými kostkami, se architekti snažili vyjádřit myšlenku těžkého tělesa levitujícího v prostoru. Úzký dům SOF naopak vyznívá jako předchůdce transparentního minimalismu. Atmosféru celého areálu dotváří technicistní design interiérů, ve značné míře zatím zachovalých, jejich podrobné popsání však musí být předmětem dalšího průzkumu.

3. Hodnota technického a konstrukčního řešení - Mezi památkovými hodnotami areálu zaujímá významné místo unikátní konstrukční řešení objektů, jehož autorem je, stejně jako v případě sousední památkově chráněné budovy Federálního shromáždění, bratislavský statik Juraj Kozák. Náročná konstrukční řešení slouží jak k vyjádření architektonického záměru, tak i specifickým technickým požadavkům. Za všechny uvádíme technické řešení obdélné desky ústředny dispečinku, jakoby levitující hmotný kvádr, podepřený díky důmyslné konstrukci Juraje Kozáka pouze ve čtyřech bodech z důvodu ochrany výpočetní techniky proti vibracím od vlakové dopravy v železničních tunelech, nacházejících se pod objektem. Jako ochrana proti hluku a vibracím sloužil rovněž funkční izolační plášť s povrchem vytvořeným z běžně dostupných dlažebních kostek.

4. Hodnota stáří a autenticity - Pro prohlášení areálu „Transgaz“ za kulturní památku hovoří rovněž vysoká míra autenticity, ve které se do dnešní doby dochoval. A to jak ve smyslu autentické výpovědi o době, ve které tento soubor vznikl a jehož kulturu a hodnoty výmluvně vyjadřuje (což je považováno za ústřední motiv a cíl institutu kulturní památky), tak i ve smyslu míry uchování původní stavební materie a výrazu, v čemž Transgaz představuje přímo vzorový příklad. V nedotčeném stavu se dochovalo urbanistické členění, parter, plášť i interiéry vstupních hal a komunikačních koridorů. Situace, která při vhodném režimu památkové ochrany nabízí kultivovanému majiteli dostatečné možnosti pro celkovou rehabilitaci a nové využití. Po důkladném prostudování areálu souhrnně označovaného jako „Transgaz“ a na základě vyjádření členů Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století, poradního orgánu Národního památkového ústavu, generálního ředitelství, Vám doporučujeme prohlásit tento soubor objektů za kulturní památku."

Obdobně je v odůvodnění rozhodnutí ministerstva redukován další podstatný podklad, a to vlastní návrh na prohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku, který podal Klub Za starou Prahu. Ministerstvo v odůvodnění nevedlo a nevyrovnalo se s památkovou hodnotou areálu, jež byla popsána v části C návrhu. Nevěnovalo pozornost ani dalším důležitým informacím, na které Klub Za starou Prahu upozornil, např.: „V materiálu Územně

analitické podklady hl. m. Prahy ÚRM z roku 2007 byl areál Centrálního dispečinku Transgas jmenován v kapitole 3 Architektonicky významné stavby kategorie A, tj. v přehledu významných architektonických objektů nejvyšší kategorie, které si při navrhování změn územního plánu zaslouhují obzvláštní respekt... Na projektu Transgasu se výrazně podíleli architekti Ivo Loos a Jindřich Malátek, kteří spolu se sochařem Olbramem Zoubkem navrhli původní hrob Jana Palacha na Olšanských hřbitovech a angažovali se v politickém dění Pražského jara i v jiných ohledech. Jejich dílo proto nemohlo být publikováno v odborných časopisech normalizační éry (o tom viz věstník Za starou Prahu LXIII, 2013, č. 1, s. 16-18). Vzdor této normalizační cenzuře se areál Transgasu stal dílem často uváděným v odborné literatuře o poválečné architektuře a odborníci na toto období se shodují na jeho vysokých kvalitách (viz Prameny a literatura). Doc. Radomíra Sedláková zahrnuje tento komplex mezi architektonicky hodnotné objekty a soubory v nejvyšší kategorii A. Areál byl nověji publikován mj. v knize Slavné stavby Prahy 2 v článku Petra Kratochvíla (s. 255-258).“

V návrhu na prohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku Klub Za starou Prahu uvedl seznam pramenů a literatury a následně v doplněném podání poskytl ministerstvu „Soupis referencí k areálu budov plynárenského dispečinku Transgas a ministerstva paliv a energetiky v knižní a časopisecké produkci 1966-2015“. Ačkoli je správní orgán podle § 50 odst. 3 správního řádu „povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu“, kulturně historické hodnoty souboru budov Transgaz popsané v odborné literatuře ministerstvo nezjistilo, jak je zřejmé z odůvodnění rozhodnutí, v němž související knižní a časopiseckou produkci jako podklad pro rozhodnutí ani nezmínilo. Odborná literatura je ve správním řízení, jež se týká prohlášení věci za kulturní památku, neopomenutelným podkladem pro rozhodnutí. Odborná literatura a stanoviska současných předních odborníků, zejména prof. PhDr. Rostislava Šváchy, CSc. a Doc. Ing. arch. Petra Vorlíka, PhD. jasně prokazují existenci památkových hodnot souboru budov Transgaz, pro které měl být tento ojedinělý soubor prohlášen za kulturní památku. Rozhodnutí ministerstva o neprohlášení není v souladu s ustanovením § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, podle něhož ministerstvo prohlašuje za kulturní památky věci nemovité a jejich soubory, „které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické“. Argumenty odůvodňující prohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku shrnuje prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc. v závěru svého vyjádření ze dne 14. 7. 2016 následovně:

„1. Areál Transgasu představuje ojedinělý pokus navodit moderními architektonickými prostředky dojem tradičního rostlého města. Z tohoto hlediska má areál velmi málo domácích obdob a zaujímá tedy důležité místo v dějinách poválečného československého urbanismu.

2. Stylové ztvárnění jednotlivých budov areálu se vyznačuje vysokou architektonickou úrovní a osobitým rukopisem. 3. Pro vyjádření svých záměrů architekti použili konstrukce unikátní z technického hlediska. Ze všech těchto důvodů rozhodně doporučuji prohlásit areál Transgasu za kulturní památku.“

NPÚ GR v souvislosti s předmětným správním řízením ministerstva připomíná právní věty z rozsudků Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 106/2002-81 ze dne 28. 4. 2004 a čj. 4 As 47/2008-97 ze dne 30. 1. 2009: „Veřejný zájem prohlášení věci za kulturní památku je obecně vymezen v ustanovení § 1 zákona o státní památkové péči, podle něhož stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. „Je-li dostatečně

prokázána existence památkové hodnoty konkrétního objektu (tedy vykazuje-li vskutku znaky kulturní památky, definované zákonem), musí veřejný zájem na jeho ochraně převážit nad soukromým zájmem jeho vlastníka.“ Podle stanoviska Nejvyššího správního soudu patří mezi základní principy správního rozhodování „úplnost, resp. dostatečná odůvodněnost rozhodnutí správního orgánu, které v konečném důsledku vyvolají i jeho přesvědčivost“. Jak je zřejmé z výše uvedeného, rozhodnutí ministerstva o neprohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku tento základní princip správního rozhodování postrádá.

NPÚ GŘ se domnívá, že lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy, a to konkrétně se zákonem o státní památkové péči (§ 1 a § 2) a správním řádem (§ 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 3 a § 68 odst. 3). Z uvedeného důvodu se obrací na pana ministra s žádostí, aby z moci úřední zahájil přezkumné řízení a rozhodnutí vydané v rozporu s právními předpisy zrušil. Soubor budov Transgaz je významným dokladem poválečné československé architektury, vyznačující se osobitou tvůrčí schopností předních architektů a techniků a mající mimořádné hodnoty historické, umělecké a technické. Národní památkový ústav je přesvědčen, že ministerstvo při novém projednání věci zjistí všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu a soubor budov Transgaz za kulturní památku prohlásí.“

Klub Za starou Prahu, z. s. v podnět ze dne 5. 2. 2017 (doplněn podáním ze dne 26. 2. 2017), uvádí následující:

„Tímto podáváme podle § 94–99 zákona č. 500/2004 Sb. ze dne 24. června 2004, (dále jen „správního řádu“), podnět k přezkumu Rozhodnutí MK ČR z 30. 11. 2016 čj. MK74500/2016 OPP; spis. Zn. MK-S13678/2015 OPP (dále jen „rozhodnutí“ nebo „předmětné rozhodnutí“), kterým nebyl prohlášen za kulturní památku soubor budovy Transgas v ulicích Vinohradská a Římská v Praze 2, které podle našeho názoru nebylo vydáno v souladu s § 3 a s § 2 odst. 4 správního řádu.

1. Rozhodnutí je v rozporu s § 3 správního řádu, který stanoví správním orgánům povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Rozhodnutí přesvědčivě nedoložilo, že předmětný soubor nespĺňuje definici kulturní památky podle § 2 odst. 1 písm. a) a § 2 odst. 2 Zákona o státní památkové péči (dál jen „památkového zákona“), tedy to, že budovy nejsou „významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické.“ Nejsou podle rozhodnutí proto, že „architektonické kvality souboru nevyvažují jeho urbanistické nedostatky.“ (s. 9) Samotné toto „vyvažování“ hodnot je svévolné a nezakládá se na definici památky z památkového zákona – každá z nich by sama stačila k naplnění této definice. Architektonické hodnoty souboru rozhodnutí nezpochybňuje. V interpretaci urbanistických hodnot rozhodnutí zlehčuje názor i samu kompetenci odborné „Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století“ při generálním ředitelství NPÚ (str. 6) a současně plně přejímá vyjádření pražského pracoviště NPÚ a OPP MHMP a především (z principu nikoliv nestranná) stanoviska účastníků řízení (tedy vlastníků předmětného souboru a pozemků) – a jimi dodaných posudků. Tato vyjádření jsou však v rozporu s tím, že předmětný soubor je součástí památkové zóny „Vinohrady, Žižkov, Vršovice“, dané Vyhláškou hl. m. Prahy 10/1993, v níž jsou podle čl. 3, bodu b Vyhlášky předmětem ochrany „urbanistická struktura, uliční interiéry spolu s povrchy komunikací (...), charakter objektů a pozemků, architektura objektů a jejich exteriéry, veřejné interiéry včetně řemeslných a uměleckořemeslných prvků“, s čímž se rozhodnutí nijak nevypořádává. Nad rámec tohoto podnětu je třeba uvést, že zmíněná vyjádření jsou interpretací zcela ahistorickou, odsuzující předmětný soubor staveb za to, že

byl koncipován jako součást tehdejší urbanisticko-dopravní koncepce, kterou je dnes již obecně uznána za nesprávnou, a že tato někdejší, nikdy nenaplněná koncepce sama není předmětem návrhu na prohlášení za kulturní památku. Zákonem požadované kritérium významnosti, které soubor coby „reprezentativní i technologické zázemí nadnárodního hospodářského projektu“ podle návrhu na prohlášení za památku naplňuje, při tom rozhodnutí nijak nereflexuje.

2. Rozhodnutí je v rozporu s § 2 odst. 4 správního řádu, který stanoví správním orgánům povinnost dbát na to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Skutečnost, že uplatňování památkového zákona prohlášením věcí za památku je v souladu s veřejným zájmem, patrně nebude zpochybněna ani správním orgánem, který rozhodnutí vydal.¹ Rozhodnutí však vytváří nedůvodný rozdíl s rozhodnutím téhož orgánu čj. 15492/99 ze dne 1. 6. 2000, kterým byla pro své architektonické kvality za památku prohlášena nedaleká budova sněmovny Federálního shromáždění (číslo rejstříku ÚSKP 50330/1-2264). Ta byla součástí téže překonané urbanisticko-dopravní koncepce a samo předmětné rozhodnutí ji označuje za „urbanistickou chybu“ na niž „navazuje areál Transgaz“.

Dle § 42 správního řádu zároveň žádáme o podání informace o tom, zda bylo přezkumné řízení zahájeno. Zároveň Vás, Vážený pane ministře, jako příslušný správní orgán žádáme, abyste v případě jeho zahájení právní účinky předmětného rozhodnutí na základě § 95 ods. 5 správního řádu pozastavil.“

Podáním ze dne 26. 2. 2017 Klub Za starou Prahu, z. s. doplnil svůj podnět ze dne 5. 2. 2017 takto:

„Jako zvláštní doplnění našeho podnětu Vám zasíláme dva názory odborníků ze zahraničí, kteří se zaměřují na moderní architekturu a jsou též obeznámeni s historií české architektury 20. století. Chtěli bychom tak zdůraznit, že naše (české) aktivity projevující zájem či lhostejnost vůči architektuře mladšího historického období jsou sledovány a hodnoceny očima světa. Oba dopisy přikládáme v originální verzi i v překladu.“

První dopis ze dne 9. 2. 2017 napsal Prof. Arch. Domenico Chizzoniti, Ph.D. Associate Professor, Dept. Architecture - Built environment - Construction engineering Politecnico di Milano - Piazza Leonardo Da Vinci 32, 20133 Miláno, Itálie. Domenico Chizzoniti absolvoval v roce 1996 na Politecnico di Milano. Titul PhD v oboru architektonické kompozice získal v roce 2001 na IUAV v Benátkách. Od roku 1996 působí jako pedagog na Katedře architektury a designu na Ústavu stavitelství Polytechniky v Miláně a dále na univerzitě v Parmě. Svůj výzkum věnuje zejména teorii architektonického navrhování, a své poznatky úspěšně uplatňuje i v designérské praxi. Je mj. autorem publikací Domenico Chizzoniti - Josef Gočár, Memoria della tradizione e poetica d'avanguardia, Napoli 2008. Domenico Chizzoniti - Carlo Aymonino, Teoria dell'Architettura, Napoli 2012. Domenico Chizzoniti - Lucia Monica - Guido Canella, Sulla composizione architettonica e sui progetti, Milano 2003. Domenico Chizzoniti, L'altra idea di Parigi, Cuneo 2007. Domenico Chizzoniti, Ideologia e Iconologia. Architettura e Rivoluzione, Napoli 2008.

„Zbytečný akt destrukce. Ve chvíli, kdy se bourají velké moderní památky a kdy pomalu končí doba velkých sociálně-demokratických režimů, a spolu s ní myšlenka architektury pro veřejnost, měli bychom se ptát, zda nemáme i jinou možnost budovat kapitál, než profitovat na destrukci našeho historického a kulturního dědictví. Samotná stavba je osobním majetkem, ale architektura patří všem. Dnešní architektura je nástrojem kapitálu,

napomáhá jeho záměru, a tím hřeší na své společenské poslání. Společenský význam architektury totiž nespočívá ani tak v její funkci a využití, ale hlavně a především v její jedinečné schopnosti vyjádřit kulturní, uměleckou, ba dokonce etickou vyspělost společnosti. Česká republika má tu čest spravovat jednu z nejdůležitějších součástí moderního a současného architektonického dědictví. Budovy Transgasu v Praze představují neocenitelnou hodnotu a součást tohoto moderního dědictví.“

Druhý dopis ze dne 14. 2. 2017 napsala Ana Miljački, Ph.D., Associate Professor of Architecture, Massachusetts Institute of Technology v Cambridge. Ana Miljački, Ph.D. je autorkou právě vyšlé publikace *Czech Architecture for the Socialist Lifestyle 1938-1969* (Česká architektura pro socialistický životní styl). Ana Miljački, *Czech Architecture for the Socialist Lifestyle 1938-1969*, New York 2017. www.routledge.com/9781138208179 Ana Miljački je absolventkou oboru dějiny a teorie architektury na Harvardské univerzitě, kde následně vedla semináře a přednášky. Další pedagogické zkušenosti získala na Kolumbijské univerzitě a City College v New Yorku. V současnosti působí jako kritička a pedagožka na Massachusetts Institute of Technology v Cambridge, kde vyučuje teorii a dějiny architektury a designu. Ve svém výzkumu se věnuje roli architektury a architektů střední Evropy v období studené války a dále postmoderním teoriím v době pozdního socialismu, stejně jako tendencí současné architektonické produkce. V roce 2014 byla spolu s Evou Frank i Gilabert a Ashley Schaferem kurátorkou a tvůrkyní konceptu OfficeUS - amerického pavilonu na benátském bienále architektury. Je spoluautorkou publikace *Architekti Sial*. Miroslav Masák ed., *Architekti SIAL*, Praha 2008. Z dalších publikací autorky: Ana Miljački, *Czech Architecture for the Socialist Lifestyle 1938-1969*, New York 2017. Ana Miljački, *The Optimum Imperative*. Florence 2017. Amanda Reeser Lawrence - Ana Miljački eds., *Terms of Appropriation: Essays on Architectural Influence*, New York 2016. Eva Franch i Gilabert - Amanda R. Lawrence - Ana Miljački - Ashley Schafer, *Officeus Agenda*, Zurich 2014. Ana Miljački, *The Optimum Aesthetic: Environment, Lifestyle and Utopia in the Postwar Czech Architectural Discourse*, Cambridge 2007.

„Píši, abych vyjádřila své znepokojení nad hrozící demolicí budov Transgasu v Praze, a současně, abych vyslovila své přesvědčení o jejich architektonické, a tedy i kulturní hodnotě. Tento komplex budov, a mikro-urbanistické prostředí, které vytvářejí, jsou vzácnými šperky poválečné Prahy. Budovy Transgasu nejsou jen stavebním odkazem jiného systému, který je mimochodem stejně tak součástí české historie jako čtvrť Vinohrady, kde se areál Transgasu nachází. Budovy Transgasu jsou však také vrcholným dílem, kterým Čechy přispěly světovému dědictví poválečné architektury. Právě kvůli jejich historickému kontextu může být obtížné najít k těmto budovám vřelý vztah; je to jistě obtížnější, než oblíbit si historické město. Odstranění těchto budov těžko změní historická fakta, snadno však zamezí poučení z historie, která se k nim váže. Nadto je dlužno ocenit invenci Iva Loose a Jindřicha Malátka – jejich práce s opláštěním budov je inspirativní a jedinečná, ať už v případě atmo-fixu věžáků, anebo v rafinovaném využití dlažebních kostek dalšího monolitu. To je to nejlepší z české poválečné architektury. Podobnou hodnotu představují futuristické interiéry komplexu; byť vznikly později než chlupaté sedačky a sprška skleněných meteorů v interiérech rozhledny na Ještědu, ukazuje nápadité směřování do budoucna a vzrušení z techniky, jaké si návštěvníci Prahy mohou denně vychutnávat v podobě ikonického designu stanic metra (a na který si mimochodem většina Pražanů zvykla do té míry, že si jeho výjimečnost už ani neuvědomují). Odstranit tyto budovy by bylo totéž, jako odstranit budovy fakulty architektury a umění Yale University od Paula Rudolpha, nebo bostonského vládního centra, a pro většinu historiků architektury by bylo zboření kterékoliv z nich zločinem. Ve chvíli, kdy dědictví naší civilizace mizí pod bombami v Aleppu nebo Bagdádu, lze jistě najít způsob jak zachovat a revitalizovat tuto architekturu a pomoci jí se znovu zapojit do života v

centru města. Prosím neváhejte mne v případě dotazů kontaktovat na adrese miljacki@mit.edu, ráda Vám podám další vysvětlení.“

MUDr. Filip Fencl, Ph.D. v podnětu ze dne 9. 1. 2017 (doplněn podáním ze dne 4. 2. 2017) uvedl následující:

„Již delší dobu existují snahy ze strany odborné veřejnosti prohlásit tento soubor staveb za kulturní památku. Zmiňované objekty označované jako „Transgas“ jsou odbornou veřejností velmi vysoce ceněny jak pro svou unikátní architektonickou a estetickou koncepci, tak také pro stejně jedinečné statické řešení - zejména objektu dříve určeného pro výpočetní techniku (stejný autor statického řešení jako nedaleká památkově chráněná budova bývalého Federálního shromáždění). Soubor budov je odborníky zabývajícími se historií architektury označován za jeden z vrcholů tuzemské brutalistní architektury. K návrhu památkové ochrany existují dvě doporučení odborných komisi, obě jsou ve shodě - a jednoznačně doporučují budovy k památkové ochraně. Uvádím zde citace závěrů obou dostupných vyjádření. Citace z doporučení Národního památkového úřadu, resp. ze stanoviska Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století: „Po důkladném prostudování areálu souhrnně označovaného jako „Transgaz“ a na základě vyjádření členů Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století, poradního orgánu Národního památkového ústavu, generálního ředitelství, Vám doporučujeme prohlásit tento soubor objektů za kulturní památku.“ Citace ze zápisu ministerské komise pro hodnocení památek k návrhu na prohlášení souboru „Transgaz“ za kulturní památku: „Komise po dlouhé odborné diskusi dospěla k jednoznačnému doporučení, aby se navržený areál stal kulturní památkou. Uvedený areál představuje zcela výjimečné a přelomové dílo 70. let, a to jak z architektonického, tak konstrukčního hlediska, které v případě řídicího centra (dispečinku) determinovala technologie výpočetní techniky. Technologie spjaté s funkcí areálu se analogicky prorůstají do architektonických detailů, balancujících na pomezí brutalistní a technicistní architektury. Hodnota souboru, odrážejícího dobový stylový pluralismus, dále spočívá v řešení veřejného prostoru, který architekti koncipovali jako soustavu víceúrovňových piazzet. Logickou součástí architektonické kompozice je také budova někdejší Světové odborová federace, která by měla být zahrnuta do návrhu.“

Vyjádření vyzdvihují nepopiratelné hodnoty budov (mezi jinými použité materiály, estetiku a členění fasád, použití plynárenských trubek jako zábradlí a průchody mezi budovami, kamenné kostky jako fasáda hlavního výpočetního objektu nemající obdoby, statické řešení deskového výpočetního objektu se skleněnou podestou a jeho uložení na 4 bodech, unikátní systém použitý pro útlum vibrací od blízké vlakové dopravy) i prostorové řešení celého areálu, které je typické pro brutalistní architekturu. Soubor je navíc do současnosti dochován stavebně kompletní, bez výraznějších poškozujících stavebních zásahů - nepočítáme-li některé odstranitelné interiérové změny. Po prostudování těchto odborných doporučení je o to více zarážející a nepochopitelné rozhodnutí Ministerstva kultury, které podle veřejně dostupných zdrojů odmítlo památkovou ochranu staveb. Toto rozhodnutí je s výše zmíněnými doporučeními v příkrém rozporu. Argumenty jistě logické pro investora - technické zastarání objektu, nevyhovění současným normám, nepoužitelnost unikátních a specifických konstrukcí, malá využitelná plocha, apod. - jsou z hlediska památkové ochrany irelevantní. S touto argumentací lze navrhnout k demolici prakticky jakýkoliv stavební objekt. U takto unikátní stavby by mělo být naopak výzvou pro architekta a osvětleného investora specifickou stavbu novým způsobem využít a respektovat její podstatu. Je zřejmé, že současná kauza je pouze obyčejnou snahou investora ekonomicky co nejvýhodněji využít lukrativní pozemek. Ze strany investora je v ni bohužel využíváno mnoho zkreslených informací. Ministerstvo kultury by v takovém případě mělo být jednoznačně na straně

veřejného zájmu a ochrany památkových hodnot, nikoliv na straně zájmu investora. Mezi veřejně dostupnými argumenty ministerstva jsem zaznamenal „nerespektování blokové zástavby typické pro Vinohrady“. Rovněž tento argument vnímám při použití ministerstvem jako absurdní a nekompetentní. Vytýkat brutalistní stavbě „nerespektování blokové zástavby“ je argumentem buď účelovým, anebo argumentem vycházejícím z hrubé architektonické neznalosti. Ani v jednom z případů by proto Ministerstvem kultury neměl být používán. Navíc v současnosti používaná argumentace ze strany investora i zamítavého stanoviska Ministerstva kultury je v některých ohledech nápadně podobná. Současné rozhodnutí je pro mě velmi smutnou ukázkou přístupu České republiky k ochraně staveb mimořádného architektonického významu. Tento přístup obzvláště vyznívá ve srovnání s analogickými zahraničními příklady.

V této souvislosti nelze nezmínit snahy České republiky o zbourání sídla velvyslanectví v Berlíně, které byly ukončeny německými památkovými úřady - ty se na rozdíl od ostudného přístupu České republiky budovy zastaly. Opět si zde dovoluji jednu citaci: „Oslovili jsme české velvyslanectví a jeho zástupce jsme informovali o našem přání budovu zachovat. Nabídli jsme české straně, že jí rádi pomůžeme odbornými znalostmi s rekonstrukcí, modernizací i energetickými úpravami, protože máme mnoho zkušenosti s poválečnými budovami této doby. Přejeme si, aby budova zůstala stát. Svoji architekturou vybočuje z řady. Je výrazná a nezaměnitelná. Příspěvá tím k originalitě berlínské městské tváře.“ Profesor Jörg Haspel, berlínský památkový úřad. Citace z časopisu „Architect +“, číslo 2/2016: „V nedávné minulosti i v současné době bylo na poli památkové ochrany relativně mladých staveb učiněno mnoho nešťastných rozhodnutí, které vedly k nenahraditelným ztrátám - mezi jinými demolice obchodního domu Ještěd v Liberci, demolice Hotelu Praha, nyní plánovaná demolice telefonní ústředny Dejvice. V posledně jmenovaném případě je opět používána jako argument „jednoúčelovost“ stavby, která je v době výstavby podobně disponovaných datacenter rovněž evidentně účelovým argumentem.“ Pane ministře, z výše uvedených důvodů se na Vás obracím se žádostí o přezkoumání rozhodnutí Ministerstva kultury týkajících se budov Transgasu. Zároveň Vás tímto prosím o respektování doporučení odborných komisí a zapsání souboru staveb Transgasu mezi kulturní památky, což jim zajistí potřebnou ochranu. Česká republika by se tak zařadila k dalším zemím, které si staveb podobného charakteru nesmírně cení (např. zmiňované velvyslanectví v Berlíně, Národní divadlo v Londýně, apod.). Vaší osoby si lidsky velmi vážím, nedopusťte proto prosím nezvratný krok v podobě demolice takto významné a cenné stavby v období Vašeho funkčního období a její náhradu novostavbou zdaleka nedosahující kvalit původního souboru. Nabízí se zde analogie s historickou demolicí Nádraží Těšnov a s jen díky občanské iniciativě odvrácenou demolicí Nádraží Havířov.“

MUDr. Filip Fencel, Ph.D. v podání ze dne 4. 2. 2017, kterým doplnil svůj podnět ze dne 9. 1. 2017, uvedl následující:

„K původnímu materiálu doplňuji následující body:

1. Původní dopis je podnětem k přezkumu původního rozhodnutí Ministerstva kultury o neprohlášení souboru "Transgaz" kulturní památkou.

2. Zdůrazňuji, že dopis byl adresován rovněž přímo ministru kultury, panu Mgr. Danielu Hermanovi. V tomto smyslu prosím o jeho doručení kromě rozkladové komise i přímo ministru kultury.

3. K přezkumu rozkladové komisi navrhuji kromě faktů uvedených v mém dopise zejména vágní a nepřesvědčivě formulované zdůvodnění rozhodnutí o neprohlášení souboru

"Transgaz" kulturní památkou. Oba mnou citované závěry odborníků doporučujících památkovou ochranu souboru Transgas zmiňují a podrobně rozebírají ve vzájemné shodě hodnoty souboru budov – jak technické, tak architektonické. V tomto rozkladu je proto znovu neuvádím a odkazuji na ob odborné zprávy a můj původní text. Naproti tomu ministerstvem zveřejněné rozhodnutí neuvádí žádné přesvědčivé argumenty vedoucí k zamítnutí návrhu, v mnoha ohledech si odporuje – v jednom dokumentu jsou jako argumenty pro zamítnutí ochrany uváděny např. pohledová exponovanost objektu a zároveň jeho odstínění okolními objekty. Objektu je rovněž vyčítána „nízká urbanistická hodnota“ v důsledku nerespektování blokové zástavby a použití solitérních budov. Tato charakteristika je ve skutečnosti pro brutalistní architekturu typická a je dokladem o tehdejší přístup k urbanismu. Ve skutečnosti je tedy přímo součástí architektonické a urbanistické hodnoty souboru budov - a tedy dalším důvodem objekt památkově chránit. Nesmyslný se jeví rovněž argument o poškozování okolních památek (i v rámci plošné ochrany území). Výška věžových objektů souboru Transgas a pohledové situace byly přímo projektovány s ohledem na blízkou dominantu Národního muzea. Se souborem Transgasu navíc v podstatě sousedí budova bývalého Federálního shromáždění, která je představitelem stejných estetických hodnot a urbanistických přístupů - a která je v současnosti již pod památkovou ochranou. Její blízkost Národnímu muzeu nikým rozporována není a vzhledem k jejím kvalitám ani být nemůže. Transgas je považován za představitele architektury, který je stejně kvalitní, a v této souvislosti se jeho památková ochrana jeví jako logické pokračování ochrany architektonických hodnot daného období na lokálním území města. Oba objekty demonstrují tehdejší představy o vstupu moderní architektury do centra města - a bez ohledu na osobní hodnocení jednotlivce je nelze odsuzovat a označovat za chybu. Původní záměr rozsáhlé přestavby oblastí kolem dnešní Severojižní magistrály nemohl být vzhledem k nutným rozsahům demolice reálně proveditelný. Proto odmítám argument, že soubor Transgasu je fragment - a proto nezasluhuje ochranu. Naopak je velmi uceleným a dochovaným souborem na jasně vymezeném území - a od počátku své existence je zahrnut v území plošně chráněném.

4. Textu zamítavého stanoviska Ministerstva kultury nejsou ke cti ani některé formulace jako např. "...nikdo rozumný to už raději neopakoval ...". Z textu je jasně cítit osobní odpor a zaujatost některých posuzovatelů, která zcela nepokrytě staví osobní vkus a hodnoty posuzovatelů daného objektu nad argumenty mnohých dalších odborníků. Tento přístup podle mého názoru do památkové péče nepatří a je projevem neprofesionality. Bohužel vzhledem k faktu, že developer dává jasně najevo svůj zájem soubor Transgasu demolovat, bude definitivní rozhodnutí Ministerstva kultury představovat ve skutečnosti verdikt nad areálem. Velmi se přimlouvám a prosím spolu s částí laické i odborné veřejnosti o zachování objektů pro budoucnost, která je velmi pravděpodobně bude schopna docenit stejně, jako se již v současnosti děje u podobných staveb po celém světě. Demolice by byla krokem nenapravitelným a konečným.“

V souladu s § 95 odst. 1 jsem provedl předběžné posouzení přezkoumávaného rozhodnutí včetně řízení, které předcházelo jeho vydání a dospěl k následujícím zjištěním a závěrům:

Shledal jsem, že obsah příslušného správního spisu, podněty napadeného rozhodnutí Ministerstva kultury a podaných podnětů svědčí o tom, že jsou dány důvodné pochybnosti o souladu přezkoumávaného rozhodnutí s právními předpisy, a to se správním řádem a památkovým zákonem. V důsledku toho tak mohlo dojít k poškození veřejného zájmu na ochraně kulturního dědictví.

Konkrétně mám za to, že jsou dány závažné pochybnosti o tom, zda je přezkoumávané rozhodnutí dostatečně odůvodněno ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu, tj. zda jsou v přezkoumávaném rozhodnutí adekvátně obsaženy vlastní přezkoumatelné hodnotící úvahy Ministerstva kultury, jež jej vedly k závěru, že předmětný objekt nesplňuje zákonné podmínky pro prohlášení za kulturní památku s tím, že Ministerstvo kultury důsledně neuvedlo podklady pro vydání rozhodnutí ani úvahy, kterými se řídilo při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů.

V tomto směru vzbuzuje pochybnost ta skutečnost, že Ministerstvo kultury nevěnovalo náležitou pozornost stanovisku Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století, působící jako poradní orgán generální ředitelky Národního památkového ústavu. Ministerstvo kultury v odůvodnění svého rozhodnutí neuvedlo tento podstatný podklad pro rozhodnutí v náležitém rozsahu, ani úvahy, kterými se řídilo při hodnocení tohoto stanoviska. Obdobně je v odůvodnění rozhodnutí Ministerstva kultury redukován další podstatný podklad, a to vlastní návrh na prohlášení souboru budov Transgaz za kulturní památku, který podal Klub Za starou Prahu. Ministerstvo kultury v odůvodnění rozhodnutí neuvedlo a nevypořádalo se s památkovou hodnotou areálu, jež byla popsána v části C návrhu. Nevěnovalo pozornost ani dalším důležitým informacím, na které Klub Za starou Prahu upozornil. Dále mám za to, že jsou dány závažné pochybnosti o tom, zda došlo k dodržení základních zásad činnosti správního orgánu stanovených § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu, podle kterých je správní orgán povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, dbát, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu.

Dospěl jsem proto k závěru, že lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy, a to konkrétně se zákonem č. 20/1987 Sb. (§ 1 a § 2) a správním řádem (§ 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 3 a § 68 odst. 3).

Výše uvedené pochybnosti a podezření je proto nutno prověřit, objasnit a vyhodnotit v přezkumném řízení a za tím účelem se účastníkům řízení umožní, aby se vyjádřili k obsahu podaných podnětů k provedení přezkumného řízení a měli tak možnost argumentačně vyvrátit námitky, tvrzení a další skutečnosti uvedené v těchto podnětech.

Podotýkám, že na odůvodnění usnesení o zahájení přezkumného řízení nelze mít takové požadavky jako na odůvodnění meritorního rozhodnutí v přezkumném řízení. V odůvodnění usnesení o zahájení přezkumného řízení může správní orgán na základě předběžného posouzení věci nanejvýš vyslovit podezření z porušení předpisů a nikoliv přistupovat ke kategorickému a podrobnému hodnocení věci a tím nepřipustně předjímat výsledek přezkumného řízení. Toto má své místo teprve až v odůvodnění meritorního rozhodnutí v přezkumném řízení. Zdůrazňuji, že samotné zahájení přezkumného řízení ještě neznamená, že přezkoumávané rozhodnutí je skutečně v rozporu s právními předpisy a jako takové bude zrušeno nebo změněno, takové rozhodnutí je až (případným) výsledkem přezkumného řízení. Pro zahájení přezkumného řízení je třeba, aby správní orgán došel po předběžném posouzení věci k závěru, že lze mít důvodně za to, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, tedy že tu je důvodná obava ohledně zákonnosti předmětného rozhodnutí. Toto podezření pak bude v přezkumném řízení prokázáno nebo vyvráceno.

Na základě výše uvedených skutečností jsem proto dospěl k závěru, že jsou splněny předpoklady pro zahájení přezkumného řízení dle § 94 a násl. správního řádu, neboť jsou dány důvodné pochybnosti o zákonnosti rozkladem přezkoumávaného rozhodnutí. V důsledku těchto možných pochybení tak mohlo dojít k poškození veřejného zájmu na

ochraně kulturního dědictví. Nezbylo mi tak než I. částí výroku tohoto usnesení zahájit přezkumné řízení dle § 96 odst. 1 správního řádu.

Prostřednictvím II. části výroku tohoto usnesení pak ve smyslu § 95 odst. 5 správního řádu pozastavuji vykonatelnost a jiné právní účinky přezkoumávaného rozhodnutí tak, aby objekt byl po dobu přezkumného řízení v režimu předběžné památkové ochrany ve smyslu § 3 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb. a nemohlo tak v průběhu přezkumného řízení dojít např. k realizaci demolice objektu, apod. V této souvislosti podotýkám, že vydání přezkoumávaného rozhodnutí mělo mj. i ten právní účinek, že jím došlo k zastavení řízení o prohlášení objektu za kulturní památku a tím i k ukončení trvání režimu předběžné památkové ochrany. Pozastavením tohoto právního účinku tak dochází k obnovení režimu předběžné památkové ochrany objektu a jeho vlastníci jsou tak povinni dle § 3 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb. chránit objekt před poškozením, zničením nebo odcizením a oznámit Ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jeho vlastnictví, správy nebo užívání.

O výše uvedeném pozastavení vykonatelnosti a jiných právních účinků přezkoumávaného rozhodnutí jsem rozhodl s ohledem na to, že na základě poznatků vyplývajících z přezkoumávaného rozhodnutí a z příslušného správního spisu vyplývá, že v daném případě může převažovat veřejný zájem na ochraně kulturního dědictví nad předpokládanými právy účastníků nabytými v dobré víře. Nicméně v přezkumném řízení bude zkoumána míra nezákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí a v souvislosti s tím bude podrobně vyhodnocováno, zda a z jakých důvodů v tomto případě převažuje či nepřevažuje veřejný zájem na ochraně kulturního dědictví nad právy účastníků nabytými v dobré víře ve smyslu s § 2 odst. 3 a § 94 odst. 4 a 5 správního řádu. Za tím účelem jsem proto prostřednictvím III. části výroku tohoto usnesení vyzval účastníky řízení (vlastníky objektu), aby vymezili a doložili svá případná práva, kterých nabyli v dobré víře na základě přezkoumávaného rozhodnutí.

Na základě tohoto posouzení pak může být přezkumné řízení dle § 94 odst. 4 správního řádu zastaveno. Přezkumné řízení může být též zastaveno dle § 97 odst. 1 správního řádu, pokud bude zjištěno, že přezkoumávaným rozhodnutím právní předpis porušen nebyl. Pokud bude prokázáno, že přezkoumávané rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, pak bude vydáno rozhodnutí dle § 97 odst. 3 správního řádu, kterým se přezkoumávané rozhodnutí zruší a věc se jím vrátí Ministerstvu kultury k novému projednání, a to zejména za účelem doplnění dokazování a provedení hodnocení památkových hodnot objektu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. tak, aby nové rozhodnutí bylo řádně odůvodněno ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu.

Zároveň sděluji účastníkům řízení, že podklady v tomto přezkumném řízení sestávají pouze ze správního spisu vedeného v řízení, které bylo završeno vydáním přezkoumávaného rozhodnutí, se kterým se již dříve účastníci řízení seznámili, dále z podnětů k provedení přezkumného řízení, které se účastníkům řízení zasílají v příloze tohoto usnesení o zahájení přezkumného řízení.

K projednání shora uvedené věci byla svolána ustavená rozkladová komise, která věc komplexně posoudila a na základě výše uvedeného mně navrhla rozhodnout tak, jak je uvedeno ve výroku.

P o u ě n í :

Proti částem I. a II. výroku tohoto usnesení lze podle ustanovení § 76 odst. 5 správního řádu ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení podat rozklad. Podání rozkladu proti těmto částem výroku nemá podle § 76 odst. 5 správního řádu odkladný účinek. O rozkladu rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury, Maltézské náměstí 471/1, 118 11 Praha 1 - Malá Strana, ID datové schránky: 8spaaur , elektronická adresa podatelny: epodatelna@mkcr.cz.

Za správnost vyhotovení:
JUDr. Petr Strupek, v. r.

otisk úředního razítka

Mgr. Daniel Herman, v. r.
ministr kultury

Phibell s.r.o., Rohanské nábřeží 678/25, 18600 Praha 8

Vinohradská BLDG, a.s., Václavské náměstí 815/53, 11000 Praha 1

Mgr. Karel Štochl, Hlubočepská 1156/38b, 152 00 Praha

Na vědomí obdrží: Ministerstvo kultury, OPP/O, zde

Magistrát hlavního města Prahy, odbor památkové péče, Mariánské nám. 2, 110 01 Praha 1

Magistrát hlavního města Prahy, odbor stavebního řádu, Mariánské nám. 2, 110 01 Praha 1

Úřad městské části Praha 2, odbor výstavby, nám. Míru 600/20, 120 39 Praha 2

Národní památkový ústav, generální ředitelství, Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1

Národní památkový ústav, ú.o.p. v hl. m. Praze, Na Perštýně 12/356, 110 00 Praha 1

Klub Za starou Prahu, z.s., Mostecká 1, 118 00 Praha 1

MUDr. Filip Fencl, Ph.D., Urbánkova 3349/6, 143 00 Praha 4